

Version: 2014-01-13

Slutrapport – Redovisning av projektstöd från Arvsfonden

Projektnamn:	Projektnummer:
Mitt val	2013/149
Projektägare:	Organisationsnummer:
Studieförbundet Vuxenskolas Förbundskansli	915600-2801
Redovisningsperiod (ååmmdd - ååmmdd):	Total projektperiod:
20141101-20160331	20131101 -20150331
Huvudsaklig målgrupp för projektet: (För att kryssa i en ruta, dubbelklicka (med höger musknapp) på den ruta som du vill kryssa i, och välj sedan markerad (under rubriken standardvärde) i den dialogruta som då kommer upp).	
☐ Barn 0-11 år (med eller utan funktionsnedsättning)	
☒ Ungdomar 12-25 år (med eller utan funktionsnedsättning)	
☒ Personer över 25 år (med funktionsnedsättning)	

Del 1 Frågeområdena 1 – 3 avser projektets sista år.

1. Genomförande

1.1 Beskriv hur ni har uppnått målen för året. Vilka aktiviteter ni har genomfört? Vad har fungerat bra? Vad har fungerat mindre bra? Finns det något som ni har behövt förändra mot vad ni ursprungligen hade planerat?

Målen för Mitt val år två var att:

- öka dialogen mellan projektets målgrupp och relevanta aktörer med syftet att uppnå ökad delaktighet och högre valdeltagande i gruppen personer med intellektuell funktionsnedsättning.
- sprida metoden (information på lättläst om de olika valen samt om betydelsen av att rösta, och deltagarstyrd verksamhet i form av motiverande frågor kring bland annat värdegrund, demokrati och delaktighet, för ökad dialog, delaktighet och ett högre valdeltagande bland personer med intellektuell funktionsnedsättning
- sprida erfarenheterna från projekt Mitt val; på ett nationellt och regionalt plan till:

Version: 2014-01-13

- politiker (partisekreterare)
- myndigheter och myndighetsutövare med koppling till valet
- Sveriges kommuner och landsting (SKL)
- riksdagens handikappforum.
- öka förståelsen bland politiker för tillgänglighetsfrågor kopplat till valdeltagande.
- utveckla och ytterligare anpassa det studiematerial som togs fram i projektet Mitt val under år 1.

Öka dialog och delaktighet

För att öka dialog och delaktighet för ett högre valdeltagande bland personer med intellektuell funktionsnedsättning har vi utbildat cirkelledare och gett dem fördjupade kunskaper kring handledningsmaterialet Mitt val. Cirkelledarna har utbildats i metoden och studiematerialet för att kunna leda studiecirkel i metoden Mitt val. För att få cirkelledare från hela landet deltog cirkelledare vid en av cirkelledarutbildningarna via länk; en spännande upplevelse och erfarenhet för utbildare och cirkelledare. Cirkelledarna har även fått kunskap om alternativ kommunikation för att kunna vara rustade att ta emot deltagare utan eget tal.

Sprida Mitt Val-metodiken

Vi har spridit metoden och erfarenheterna från metoden Mitt val, nationellt och regionalt till politiker, myndigheter och myndighetsutövare, Sveriges kommuner och landsting (SKL) samt riksdagens handikappforum i samband med ett flertal aktiviteter under projektiden:

- Politikerdagarna/kvalitetsmässan i Göteborg november 2015

Projektledare, verksamhetsutvecklare, cirkelledare och cirkeldeltagare från cirkelarna i Mitt val, både med och utan intellektuell funktionsnedsättning från åtta kommuner i landet; pratade demokrati- och tillgänglighetsfrågor med politiker som Anna Kinberg Batra, Mona Sahlin, Lena Hallengren och David Lega, m fl regionala politiker, kommundirektörer, landstingsdirektörer, landshövdingar vid kommuner och landsting, personal från SKL, Vinnova¹ samt press.

Vi genomförde personliga samtal med ett hundratal politiker och tjänstemän på lokal, regional och nationell nivå under tre dagar. Där lyfte vi situationen för personer med intellektuell funktionsnedsättning och svårigheten att få information och därigenom kunna sätta sig in i

¹ Vinnova är en statlig myndighet under Näringsdepartementet. Deras uppgift är att främja hållbar tillväxt genom att förbättra förutsättningarna för innovation och att finansiera behovsmotiverad forskning.

Version: 2014-01-13

vad valet och de olika partiernas politik innebär. Vår medverkan på politikerdagarna blev välinvesterade dagar då vi satsade på att söka upp myndigheter och politiker på plats, istället för att få politikerna att komma till oss på nationella seminarier. Det blev ett bra komplement till mer tidskrävande nationella seminarier, då vi låg efter i tidsschemat.

Vårt valbås som senast sett dagens ljus på Almedalsveckan under projektets första år fick dammas av och komma ut i hetluften igen och ta en sväng om bland politiker och tjänstemän. Där fick politiker prova på att hitta rätt parti att rösta på, då språket på partiernas valprogram hade gjorts extra krångligt. Projektet hade ansvaret för SV förbundskanslis instagramkonto under två veckor i november. Det resulterade i många bilder och filmklipp från Politikerdagarna och från Mittvalaktiviteter i landet, se bilder taggade med **#merdemokrati** på <https://www.instagram.com/studieforbundetvuxenskolan/>²

Öka politikernas förståelse för tillgänglighetsfrågor/valdeltagande

- Möte med Per Lodenius;

riksdagsledamot i Kulturutskottet och Suppleant i Utbildningsutskottet samt medlem i Riksdagens tvärpolitiska Handikappforum. Vi träffades för att diskutera hur vi kan arbeta vidare med metoden Mitt val och hur vi kan arbeta för att utbilda politiker i att ta emot ledamöter i partiet med intellektuell funktionsnedsättning.

- Möte på Kulturdepartementets demokrati-enhet

Tillsammans med cirkelledare med egen funktionsnedsättning blev vi inbjudna att berätta om metoden, vårt arbete i projektet och diskutera olika möjligheter för att råda bot på demokratiunderskottet i våra kommun-, landstings- och riksdagsval. Kulturdepartementet visade stort intresse för projektet och efterfrågade uppföljare som kan förbättra demokrati-frågan för målgruppen. Vi diskuterade möjliga vägar framåt och ser fram mot att fortsätta diskussionen med enhetschef Paula Blomqvist och Daniel Wohlgemuth på Kulturdepartementet. Läs gärna mer om detta möte på:

<http://www.arvsfonden.se/projekt/inlagg/mitt-val-pa-kulturdepartementet-pa-enheten-for-demokrati-och-det-civila-samhallet>

² <https://www.instagram.com/p/9mBYOIwhJp/?taken-by=studieforbundetvuxenskolan>

Version: 2014-01-13

Utveckla och ytterligare anpassa studiematerialet

Under år två har studiematerialet som togs fram år ett anpassats ytterligare för att möta cirkeldeltagarnas behov. Ett resultat av tips och råd vi har fått in från cirkelledarna under projektets gång.

Exempel på anpassningar:

- studiematerial med bildstöd, för att vi ska kunna nå deltagare som behöver komplement till det skrivna materialet.
- studiematerialet i form av ett bildspel som underlättar för en cirkeldeltagare att hänga med i texten då man inte behöver växla mellan att titta i boken och att titta på gruppen och ledaren.
- ett spel med namnet på partiet, partiernas loggor och partiledare, att använda i studiecirkelarna för de som vill träna sig på att para ihop rätt parti med rätt tillbehör.

Vi har också tagit fram en lättläst version av handledningsmaterialet för att möta behoven hos intresserade cirkelledare med olika funktionsnedsättningar såsom kognitiv funktionsnedsättning och/eller nedsatt läsförmåga. Utifrån diskussioner med cirkelledare med egen funktionsnedsättning kom synpunkter på handledningsmaterial och studiematerial. Med anledning av detta tog vi fram handledningsmaterialet på lättläst (i bokform och i PowerPoint) som kompletterades med en inläst version av det tryckta studiematerialet för personer med läs- och skrivsvårigheter.

Intresset från målgruppen att själva leda Mitt Valcirkel hade vi inte vågat hoppas på, men har gett en extra dimension i projektet. Detta krävde att vi delvis fick ändra i den ursprungliga planeringen samtidigt som det har gett ytterligare personer med intellektuell funktionsnedsättning. Att SV erhållit enstaka cirkelledare med egen intellektuell funktionsnedsättning är ingenting som det byggts modeller eller strukturer runt ännu. Det som görs är på försöksplan lokalt. Men våra lokala SV-avdelningar har ett ökat intresse att se om vi kan rekrytera ytterligare ledare med egen intellektuell funktionsnedsättning.

Vi är glada att responsen från cirkelledare med egen funktionsnedsättning har kunnat tillvaratas, men samtidigt så ser vi att en rad olika stöd skulle behöva utvecklas, då olika funktionsförutsättningar ger olika stödbehov.

Version: 2014-01-13

Förändring mot ursprungligen planerat

Alla aktiviteter har fungerat bra. Dock har projektets schema för olika aktiviteter försenats något pga projektledare Annie Boströms sjukskrivning på heltid april-september 2015 samt partiellt våren 2016, vilket gjort det nödvändig att rekrytera och sätta in en vikarierande projektledare. Detta gjorde att vi inte lyckades genomföra det antal cirkelledarutbildningar som vi hoppats kunna göra, vilket i sin tur naturligtvis påverkat antalet genomförda studiecirkel och SV Arenor. Detta har i sin tur gjort att vi gjort omfördelningar i budgeten, tidigare kommunicerade med handläggare.

Effektmål:

Attitydförändringar kan vara svåra att mäta, men den effekt som vi förväntar oss se efter kunskapspridningen och seminarierna är att projektet blir en katalysator för en process där ansvariga myndigheter och kompletterande organisationer skaffar sig en större beredskap för en landstäckande strukturerad modell som stimulerar målgruppens valdeltagande. Projektets två huvudmål är nedbrutet i 8 mätbara delmål, vilka återfinns under projektets aktivitetsplan.

1.2 Redogör för vilka föreningar, organisationer och/eller myndigheter ni har samarbetat med under året.

Projekt Mitt val har samarbetat med Riksförbundet FUB³ med förankring i ett flertal lokala FUB-föreningar, Grunden, MTM (Centrum för lättläst), 8 sidor, Alla väljare, MUCF, Riksklippan, Misa kompetens⁴, Omsorgsförlaget⁵ samt Enheten för demokrati och det civila samhället⁶.

1.3 Beskriv hur ni har arbetat med att öka förutsättningarna för långsiktig överlevnad av projektet efter projektiden.

Projektet är förankrat hos ovanstående föreningar och organisationer, studiematerialet är förankrat hos Studieförbundet Vuxenskolas verksamhetsansvarig inom området funktionsnedsättning på förbunds nivå och metodens cirkelledarutbildningar med pedagogiskt ansvarig, för att säkerställa att utbildningen kommer fortsätta att erbjudas och materialet användas i ordinarie SV-regi.

³ <http://www.fub.se/>

⁴ <http://misakompetens.se/>

⁵ <http://omsorgsforlaget.se/>

⁶ <http://www.regeringen.se/sveriges-regering/kulturdepartementet/kulturdepartementets-organisation/>

Version: 2014-01-13

Flera reportage om metoden Mitt val har spridits via SVs intranät till personal vid alla 31 lokala avdelningar samt via SV egen tidning Impuls med en upplaga på 30 300 ex. Metoden har spridits inom FUB och RiksKlippan från riksnivå. RiksKlippan är sektionen inom FUB för personer med intellektuell funktionsnedsättning. Mitt vals material har presenterats på FUB:s och Klippans temadagar och det kan också nämnas att en styrelseledamot från RiksKlippans styrelse har gått cirkelledarutbildningen som har anpassats för cirkelledare med funktionsnedsättning. FUB har skrivit om projektet ett flertal gånger i sin medlemstidning UNIK, som når ca 25 000 medlemmar.

2. Målgrupp

2.1 Nyckeltal - aktiva deltagare i projektet:

Närmare 600 personer har varit aktiva deltagare i själva studiecirkelarna i Mitt val, på olika platser i landet sammantaget under år ett och två. Dessa har deltagit fritt och frivilligt och har kunnat påverka innehållet i studiecirkelarna.

Antal deltagare i studiecirkel Mitt val år två

Under år två deltog 298 personer i studiecirkel i Mitt val, fördelat på 42 studiecirkel. Vi har under projektets andra år genomfört 16 politiska seminarier (SV Arenor) i Mitt val. Där har deltagarna i studiecirkelarna diskuterat och tagit fram frågor tillsammans utifrån studiecirkelarna och därefter bjudit in politiker på lokal och regional nivå till samtal om politik och samhällsfrågor. Studiecirkel och SV Arenorna har genomförts i följande kommuner: Uppsala, Örebro, Hedesunda, Gävle, Ljungby, Huddinge, Stockholm, Karlstad, Härnösand, (Ånge, Fränsta Kramfors) Sundsvall/Timrå, Strängnäs, Kungälv, Uddevalla, Trollhättan, Lysekil, Tidaholm, Hjo, Lidköping, Mariestad, Töreboda, Laholm, Halmstad, Falkenberg, Varberg, Kungsbacka, Skellefteå, Jönköping, Borås och Karlskrona.

Antal deltagare i politikerseminarier/mötesplatser år två

Mer än 150 personer har deltagit i politiska seminarier (SV-Arenor).

Mer än 130 personer har deltagit i nationella seminarier i Mitt val; workshop i monter på politikerdagarna, möten med ledamot i Kulturutskottet och Suppleant i Utbildningsutskottet samt medlem i Riksdagens tvärpolitiska Handikappforum samt möte på Kulturdepartementet - enheten för demokrati och det civila samhället.

Version: 2014-01-13

Andel kvinnor/flickor i projektet:	47%
Andel män/pojkar i projektet:	53%
Andel annan könskategori i projektet:	%

Antal personer som projektet totalt har nått under året:

Via Nationella seminarier och politikermässan 135 st

Via studiecirkel 298 st

Via Mitt vals film: 250 st

Via Facebook 200 st

Via SV Arenor 156 st

Via SVs intranät till personal 9000 st

Via SV egen tidning Impuls 30 300 st

Via FUBs medlemstidning UNIK ca 25 000 st.

2.2 Beskriv projektets huvudsakliga målgrupp (ålder, kön, etnisk bakgrund, funktionalitet, eventuell problembild, etc.).

Projektets målgrupp är röstberättigade personer med intellektuell funktionsnedsättning.

2.3 Hur och i vilken omfattning har ni nått målgruppen?

Under ansökningsprocessen för ett tilläggsår för Mitt Val (december 2014) var utgångspunkten ett utlyst nyval. Därför stod det i ansökan att projektet skulle genomföra studiecirkel i processmaterialet, vilket har skett, trots att det inte blev omval i Sverige under den aktuella perioden, vilket var planerat för då projektansökan skrevs. Personer med intellektuell funktionsnedsättning, över hela landet, har deltagit i projektets processinriktade arbetsmetod. 44 studiecirkel med totalt 298 personer med intellektuell funktionsnedsättning har under projektets andra år genomförts i Mitt val på olika platser i landet. Studiecirkel i projektets metod om 7 träffar per grupp har genomförts.

Deltagarna har rekryterats via SV-avdelningarnas kanaler och via samarbeten med kommun, LSS-handläggare och funktionsnedsättningsföreningar, via media och social media, affischering samt mun till mun-metoden.

Studiecirkelarna har utvärderats via enkäter på lättläst och i samtal under ledning av cirkelledaren. Här får vi veta att majoriteten av deltagarna är mycket nöjda med att lära sig i studiecirkelform, med studiematerialet samt det man pratat om i studiecirkeln.

Version: 2014-01-13

Det som nämns i samband med frågan om vad man vill att SV ska bli bättre på är önskemål om fler tillfällen att träffas. Man nämner även att det är bra att träffas och prata om det som händer i samhället. Mitt vals studiecirkel har även väckt intresse hos deltagare för studiecirkel som har fokus på andra teman, t.ex. data, miljö och natur. Det tycker vi är ett mycket spännande bonusresultat.

Vi delger även några rader från Anders Holmensköld; kommunstyrelsens ordförande och ordförande för Utbildnings och främjandekommittén, UFU Kungälv kommun:

“Ikväll var jag tillsammans med några andra politiker på "Min arena" som handlar om funktionshindrades utanförskap i demokratin. Endast 20 % i gruppen röstar. Många bra frågor som vi inte kunde svara på. Text varför bedriver vi särskolor när vi ändå pensionerar eleverna vid 16 års ålder? Ikväll ställdes många begrepp på sin spets. En stor eloge till Vuxenskolan i Kungälv som tagit sig an uppgiften.”

Mitt val har fått stor uppmärksamhet med studiecirkel på dagverksamheter och boenden. Ambitionen i projektet var att öka valdeltagandet bland människor med intellektuell funktionsnedsättning och vi har kommit en bit på väg.

2.4 På vilka sätt har målgruppen varit delaktig i projektets genomförande?

Målgruppen har varit delaktig i projektets genomförande:

- Alla cirkeldeltagare har haft en intellektuell funktionsnedsättning.
- Feedback och synpunkter kring studiematerialet har inhämtats från SV:s Verkstadsklubbar i Stockholm: Klubb Äpplet och Klubb Liljan.
- Cirkelledarna har vidarebefordrat förslag på förbättringar från cirkeldeltagare.

Dessa förslag följdes upp - bland annat (som tidigare nämnts) har vi arbetat om materialet så att även handledningsmaterialet finns på lättläst.

Att göra handledningsmaterialet kognitivt tillgängligt gör det möjligt för personer med egen funktionsnedsättning att vara som cirkelledare i Mitt val.

- Målgruppen deltog i Politikerdagarna då cirkelledare med intellektuell funktionsnedsättning och fick möjlighet att prata med politiker och tjänstemän som arbetar med delaktighet och demokratifrågor.

Version: 2014-01-13

2.5 Beskriv målgruppens upplevelser av projektets insatser.

Vi har valt några citat från deltagare och verksamhetsutvecklare som ger en bra bild av målgruppens upplevelser:

- *Kan bara tillägga att såväl, jag som ledare som deltagare (de som uttryckt sig) är nöjda med de välbehövda cirkelarna.*
- *Det har varit skönt att få berätta om sina upplevelser och att ta reda på vad jag har rätt till.*
- *Att jag utbildade mig till cirkelledare är jättekul. Det bästa jag kommit på i livet!*
- *Det är jättebra att handikappade själva kan få leda studiecirkel. Jag tycker att det borde vara fler!*

Ett speciellt starkt minne som vi bär med oss är en cirkelledare med egen funktionsnedsättning som kom fram och tackade och tog i hand efter cirkelledarutbildningen, där alla cirkelledare fick cirkelledarintyg. Det var första gången i den 43-åriga kvinnans liv som hon hade fått någon sorts diplom. Det gjorde oss både glad och arg – glad över att hon fick ta emot intyget och arg över att hon inte någon gång tidigare fått ett intyg som visar att hon är bra och duger.

Sammanfattningsvis kan vi konstatera att projektet gjort avtryck på flera sätt och hos många olika grupper, både i studiecirkelarna och bland politiker. På en av de SV Arenor i Mitt val gjorde en politiker följande reflektion:

”Tänk att jag som varit politiker i sju år, idag fått lära mig vad ”hab-ersättning” är!”

Version: 2014-01-13

Del 2

Frågeområdena 4 – 8 avser hela projektiden (det vill säga upp till tre år). Besvara frågorna kortfattat, fokusera på de viktigaste faktorerna/nyckeldragen.

4. Bakgrund

4.1 Sammanfatta varför ni startade projektet och vad ni ville åstadkomma.

SV initierade projektet utifrån forskningsresultat som vittnade om det häpnadsväckande låga valdeltagandet bland personer med intellektuell funktionsnedsättning, d.v.s. att endast 2 av 10 inom denna grupp deltog i allmänna val. Siffran är särskilt oroväckande då vardagen för många i projektets målgrupp styrs av myndighetsutövning och politiska beslut. Med andra ord uppstår ett mycket stort demokratiunderskott.

Det sammantagna syftet för hela projektet *Mitt val*, var att utarbeta en processmetod för att öka valdeltagandet bland personer med intellektuell funktionsnedsättning i valet 2014.

Under ansökningsprocessen för ett tilläggsår var utgångspunkten nyvalet som utlystes i början av december 2014. Då det inte blev något nyval blev fokus istället på en rad aktiviteter som bidrar till att öka framtida valdeltagandet i gruppen personer med intellektuell funktionsnedsättning. Anpassning och utveckling av studiematerialet som togs fram under år ett kvarstod som mål. Anpassningarna utgick ifrån den feedback som hundratals användare med egen funktionsnedsättning gett oss under år ett. Dessutom ville projektet åstadkomma spridning av kunskap om projektets problemställning i syfte att underlätta användandet av *Mitt vals* material i kommande val.

De specifika målsättningarna för *Mitt val* är två var alltså följande:

- öka dialog och delaktighet för ett högre valdeltagande bland personer med intellektuell funktionsnedsättning
- sprida nationellt metoden och erfarenheterna från metoden *i Mitt val*
- öka förståelsen bland politiker för tillgänglighetsfrågor kopplat till valet
- skapa bestående förändring som har effekt på framtida val
- utveckla det studiematerial som togs fram i projektets första år

Version: 2014-01-13

- hitta modeller för att öka valdeltagandet för personer med intellektuell funktionsnedsättning.
- identifiera hinder för ett aktivt deltagande i allmänna val
- identifiera och aktivera de samarbetsparter som på lång sikt kan tillhandahålla den hjälp som behövs för att undanröja hindren och öka valdeltagandet.

5. Genomförande

5.1 Har projektets syfte och mål uppnåtts? På vilket sätt?

Vi anser att projektets syfte och mål har uppnåtts. Dessutom har projektet lett till resultat som inte fanns med i de ursprungliga målen.

Syftet för projektets första år var att utveckla en metod för att kunna råda bot på det demokratiunderskott som råder när en hel målgrupp har bristande deltagande i allmänna val på grund av intellektuell funktionsnedsättning. I utvärderingen bland deltagarna i studiecirkelarna är ett stod det klart att vi hade vänt på statistiken. Åtta av tio deltagare i Mitt vals studiecirkel röstade i valet i september 2014.

Syftet för år två var att ytterligare stärka ett delaktigt medborgarskap för målgruppen genom att bädda för ett ökat valdeltagande i kommande val inom gruppen personer med intellektuella funktionsnedsättningar. Genom att sprida metoden samt kunskaper och erfarenheter från första året i projektet har detta uppnåtts. Under år två genomförde Mitt val studiecirkel med stor framgång, så att det totala antalet cirkeldeltagare var närmare 600, på olika platser i landet under år ett och två.

Projektet har dessutom lett till att personer med intellektuell funktionsnedsättning själva har blivit cirkelledare och ett nytt intresse för studiecirkel har väcks hos personer som har deltagit i Mitt vals cirkel.

5.2 Vilka framkomliga vägar har haft störst betydelse för projektet? Vilka hinder har haft störst betydelse för projektet?

Framkomliga vägar av betydelse har varit:

Version: 2014-01-13

- Vår lokala kompetens inom området funktionsnedsättning har varit av största vikt.
- Vår verksamhet och förankring i ca 260 av landets 290 kommuner, från Kiruna i norr till Trelleborg i söder.
- Vårt goda samarbete samarbetspartners emellan i projektet.
- Våra kontakter med demokratienheten på utbildningsdepartementet (där vi har fått redogöra våra goda resultat) har stor betydelse vad det gäller ett fortsatt arbete med projektets problemställning efter projektiden är över.

Det största hindret som har haft betydelse för projektet har varit projektledarens sjukdom, vilket försenat projektets tidsplan.

5.3 Vilka samarbeten med föreningar, organisationer och/eller myndigheter har haft störst betydelse för projektet? Hur har ni samarbetat och hur ser samarbetet ut idag?

Samarbetet med FUB har varit av stor vikt, genom dess kompetens, referensgrupper med mera enligt tidigare beskrivning. Vi värdesätter samarbetet med Centrum för Lättläst och Omsorgsförlaget samt Linda Björk, Växjö kommun som hjälpt oss att revidera och anpassa studiematerialet på olika sätt för att förbättra tillgängligheten och bredda målgruppen. Vi fortsätter så klart de goda samarbeten vi byggt vidare på under projektet och siktar på ytterligare samarbete via projekt och ordinarie verksamhet.

Version: 2014-01-13

6. Projektets fortlevnad, erfarenheter, spridning

6.1 Beskriv hur projektet lever vidare (exempelvis genom erfarenheter och kunskap och/eller genom verksamheten eller delar av den).

Under projektet har vi tagit fram en metod som vi provat och konstaterat att den fungerar. Materialet är testat och vidareutvecklat efter utvärdering från deltagare och ledare. Vi konstaterar att materialet är hållbart över tid och att organisation samt utbildade ledare finns. Därmed kan den erbjudas inom studieförbundets egna utbud, om så krävs. Att materialet är öppet för alla att använda gör att även andra organisationer i civilsamhället eller t.ex. gymnasiesärskola också kan använda det.

Då vi har god förankring i alla led både inom SV och FUB och då våra lokala avdelningar genomfört studiecirkel och via cirkelledarutbildningar fått utökad kunskap, har vi fått rapporter om att verksamheten fortsätter att genomföras i landet.

6.2 På vilket sätt finansieras verksamheten efter projektiden?

Inom ramen för ordinarie verksamhet och i samarbete med kommuner.

Man kan dock principiellt ställa frågan om personer med intellektuell funktionsnedsättning ska finansiera den del av framtida cirkel som folkbildningens statsbidrag inte täcker med deltagaravgifter. Ansvar för detta ligger på demokratienheten, och projektet har etablerat en god kontakt med dessa.

SV hyser gott hopp om att till nästa val kunna öka från förra valårets nivå.

6.3 Hur har erfarenheterna från projektet tagits tillvara inom föreningen och samarbetsorganisationerna?

Projektet och dess samarbetsorganisation har lärt oss om kraften i det låga valdeltagandet som motivator för samhället att vilja åtgärda ett problem. Vi har under projektets gång lärt oss vikten av kontakt med politiker och tjänstemän och där berätta om vad vi gör. Samt vikten av att skapa goda mötesplatser och effektiva kommunikationskanaler samt på andra sätt underlätta för olika individer med olika förutsättningar att kommunicera på bästa sätt med varandra. Exempelvis genom att hålla utbildningar för politiker om hur man pratar lätt svenska. Vi har lärt oss vikten av att använda olika metoder att kommunicera med olika

Version: 2014-01-13

individer och grupper, både inom målgruppen, men även externt mot politiker och mot tjänstemän.

Vi har lärt oss vikten av involvera ledare och deltagare med funktionsnedsättning i framtagandet av studiematerialet och metoden.

Vi använder nu framåt de utbildade ledare och det framtagna studiematerialet.

Vi tar med oss all den kunskap vi tillförskansat oss in i nästa projekt, som fokuserar på att ge ungdomar med intellektuell funktionsnedsättning kunskap om vilka rättigheter de har utifrån konventionen om mänskliga rättigheter och ge dem redskap att nå ut med sina åsikter via individanpassat uttryckssätt och med sådant som de vill förändra i samhället och utifrån sin egen situation.

6.4 Beskriv hur ni har spridit eller ska sprida projektets resultat och erfarenheter.

Vi har träffat Paula Blomqvist Kansliråd och stf enhetschef på enheten för demokrati och det civila samhället och Daniel Wohlgemuth på Kulturdepartementet och diskuterat vad som kan göras för att våra demokratiska val och demokratin ska bli mer tillgänglig för gruppen personer med intellektuell funktionsnedsättning. Vi berättade om projekt Mitt val och hur våra kompetenta cirkelledare har arbetat för att tillgängliggöra demokratin för personer med intellektuell funktionsnedsättning, genom studiecirkel anpassade till målgruppen; om hur valen går till, vad de olika partierna står för och hur demokrati fungerar. Och vi upplevde att de visade stort intresse för projektet. Vi diskuterade möjliga vägar framåt.

Läs gärna mer om detta möte på: <http://www.arvsfonden.se/projekt/inlagg/mitt-val-pa-kulturdepartementet-pa-enheten-for-demokrati-och-det-civila-samhallet>

Vi har även träffat politiker riks, regional och lokal nivå under Politikerdagarna, SKLs demokratidagar samt under Almedalen, tidigare beskrivet ovan samt i redovisning för år ett.

Vi har spridit projektet via personaldagar inom området funktionsnedsättning samt via FUB.

7. Målgrupp

7.1 Beskriv projektets huvudsakliga målgrupp (ålder, kön, etnisk bakgrund, funktionalitet, eventuell problembild, etc).

Projektets målgrupp är röstberättigade personer med intellektuell funktionsnedsättning.

Version: 2014-01-13

7.2 Hur och i vilken omfattning har projektet nått målgruppen?

Vi har nått målgruppen i högsta grad då de varit deltagande i studiecirkel och varit aktiva under politikerseminarium s.k. SV Arenor har varit personer med intellektuell funktionsnedsättning.

På vilka sätt har målgruppen varit delaktig i projektets genomförande?

Genom att medverka som referensgrupp och testgrupp samt med aktivt deltagande i projektets olika aktiviteter. Glädjande nog har även en handfull personer med egen funktionsnedsättning fungerat som cirkelledare, något som vi inte räknat med. Och framförallt som nya, motiverade och kunniga valdeltagare.

Beskriv målgruppens upplevelser av projektets insatser.

Vid utvärdering av studiecirkeln och valdiskussion under år ett fick vi berättelser från deltagare som uttryckte att det varit positivt att få diskutera frågor om demokrati och få skriva frågor till politikerna och därefter få träffa dem. Deltagarna lyfte vidare; att de har lärt sig fakta om partierna samt att de gemensamma diskussionerna kring politik och erfarenheten av att acceptera varandras åsikter i studiecirkeln varit viktig. Träffarna i studiecirkeln upplevdes för en del som alltför långa och för andra för korta. Någon önskade att få prata mer om partiernas åsikter än hur systemet är uppbyggt. Flera ville prata mer om vardagsdemokrati. Vi konstaterade att två sammankomster före EU-valet var för få. Det borde varit 4 träffar under våren, och 4 träffar under hösten. Någon tyckte det var för kort förberedelse innan man skulle börja cirkeln - gärna börja tidigare med fler träffar innan valet. En önskan om att ha mer flexibla lösningar på antalet träffar och timmar. Många av deltagarna ville fortsätta med Mitt val cirkelträffar.

Någon efterfrågade lära mer om vad man har för rättigheter (aktivitetsersättning, sjukersättning, habiliteringsersättning) samt ytterligare information om utsatta i samhället och hur man kan påverka sin framtid, sin försörjning, vart man vänder sig och vad jag bestämmer över själv i min vardag. Några efterfrågar mer och tydligare info från partierna och några skulle gärna vilja gå på studiebesök. Vi tog till oss av kommentarer från utvärderingen i år ett, modifierade upplägget, reviderade materialet och i utvärderingen från år två kunde man läsa att: majoriteten av deltagarna är mycket nöjda med att gå i studiecirkel och att man upplever att man är mer delaktig i valet nu. Vikten av det demokratiska samtalet; att alla får komma till tals, att få träna på att lyssna på varandra och att ingens åsikt är fel poängteras. Deltagare anger att det varit viktigt få öva på att rösta, för att vara bättre förberedd vid den riktiga

Version: 2014-01-13

valsituationen.

Från projektets valdiskussioner där deltagarna i studiecirkeln har diskuterat och förberett frågor till politiker utifrån studiecirkelarna, bjudit in politiker på lokal och regional nivå till samtal om politik och samhällsfrågor uttrycker deltagarna att det varit mycket viktigt och positivt att få möta politikerna – och att det varit av största vikt att politikerna har anpassat sitt språk till lätt svenska så att deltagarna ska förstå. Seminarierna har fått god publicitet och varit en viktig lärsituation för både deltagare i studiecirkel och för politiker.

Studiecirkeln har även väckt intresse för andra studiecirkel. Exempelvis nämns data, miljö och natur. Det som nämns i samband med frågan om vad man vill att SV ska bli bättre på är önskemål om fler tillfällen att träffas. Man nämner även att det är bra att träffas och prata om det som händer i samhället.

Man ger positiv feedback kring hur grupperna fungerat och hur ledaren agerat.

Innehållet och utformningen av studiematerialet samt upplägget och vad man pratat om i studiecirkeln får positiva kommentarer. Några upplever att materialet är allt för omfattande, men vår ambition har varit att skapa ett generellt material som man kan använda utifrån individernas förmåga och intresse.

Vi har fått kommentarer om att deltagarna efter studiecirkeln har mer kontakt med varandra samt synergieffekten att det blivit en positiv grupp känsla efter studiecirkeln. Deltagare anger att studiecirkeln fått ringar på vattnet, då gruppen nu efter genomgången studiecirkel i Mitt val diskuterar mer politik även utanför cirkeln. I utvärderingen kan vi se att studiecirkeln Mitt val har stärkt självkänslan bland deltagarna. Man nämner att man vågar mer nu och vågar säga ifrån. Deltagarna från studiecirkeln nämner att de har fått mer kunskap och vilja till att rösta.

7.3 Redogör för hur många som totalt omfattats av projektet (inklusive eventuell distribution av film, bok eller liknande).

Totalt för projektets båda år har 2410 personer omfattats av projektet.

Version: 2014-01-13

8. Övriga kommentarer

8. 1 Under den här punkten kan ni skriva om reflektioner, lärdomar, erfarenheter, synergieffekter eller något annat av vikt som inte besvarats av frågorna i slutrapporten.

Projektledningen är överväldigad, då SV aldrig tidigare upplevt så tydligt och engagerat svar på vårt anrop. Vi har mötts av enbart positivt mottagande från de politiska partiernas mottagande när vi träffat dem på kongresser, arenor, Almedalsveckan och andra sammanhang. Flera gånger har politiker blivit berörda av att det står så illa till med den demokratiska situationen för personer med intellektuell funktionsnedsättning.

Noteras bör att det nu finns en mer utvecklad statistik över valdeltagandet bland målgruppen, även om den inte har ett tillräckligt utvecklat underlag för att kunna presentera ett faktiskt resultat. Via samkörning med Arbetsförmedlingens register har SCB kommit fram till att 43% av målgruppen röstade i 2014 års val till riksdag, landsting och kommun. Vi hävdar inte att "Mitt val" är det som förbättrat siffrorna, men konstaterar att även 43% gör gruppen personer med intellektuell funktionsnedsättning till den grupp som har lägst valdeltagande av alla personer med funktionsnedsättning, kanske bland alla väljargrupper? 6 av 10 röstar inte är illa nog, och ger även det fortsatt grund för vidare utvecklingsarbete.

9. Ekonomi

9. 1 I tabellerna nedan ska ni fylla i beviljat belopp per år från Arvsfonden samt intygat belopp av godkänd eller auktoriserad revisor.

Beviljat belopp från Arvsfonden	
Period	Belopp
År 1	
År 2	2 170 000

Version: 2014-01-13

År 3	
Totalt	

Kostnader intygade av revisor	
Period	Belopp
År 1	
År 2	
År 3	
Totalt	

Version: 2014-01-13

Bilaga 1

Mitt Val i media i urval

– fler artiklar finns på <http://www.arvsfonden.se/projekt/mitt-val>

Studiecirklar och efterföljande mötesplatser s.k. SV Arenor har fått publicitet i media.

Åtta av tio personer med utvecklingsstörningar röstar inte.

Måndag 8 juni 2015.

Cirkelledaren Caj-Åke Hägglund: Det finns två olika demokratier.

<http://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=110&artikel=6184905>

Version: 2014-01-13

”– Att jag utbildade mig till cirkelledare är jättekul. Det bästa jag kommit på i livet!”

Göran Tingström är utbildad cirkelledare med egen funktionsnedsättning för studiecirkeln Mitt val och har anlitats av Vuxenskolan för att hålla två sådana cirklar, med syfte att öka valdeltagandet hos personer med intellektuell funktionsnedsättning.

Han säger:

– Det är jättebra att handikappade själva kan få leda studiecirklar. Jag tycker att det borde vara fler!

<http://www.sv.se/avdelningar/sv-stockholm/nyheter/fler-handikappade-borde-fa-leda-studiecirklar/>

Studieförbundet Vuxenskolan ordnat studiecirklar om hur man röstar och vad de olika partierna står för. Det är ett utmärkt initiativ, som dels bör utvecklas för att omfatta fler, dels bör kompletteras, bland annat med mer satsningar på lättlästa nyheter och riktade informationskampanjer.

<http://www.allehanda.se/opinion/ledare/gruppen-som-inte-rostar>

Version: 2014-01-13

Lär sig påverka och ta plats:

<http://pdfire.se/reader/1687#1>
(sista sidan)

<http://www.jnytt.se/article/de-vill-paverka-och-ta-plats/>

Alla i det här gänget med intellektuella funktionshinder röstade i det gångna valet. Fr v Malin Jakobsson, Tommy Wingren, Patrik Andersson, Erika Andersson, Lennart Tehage (cirkelledare), Mattias Melin, Ingegerd Karlsson.

Studiecirklar ska locka fler att rösta - Radioinslag i P4 Västernorrland: Vem får bestämma över sitt eget liv? Hur omöjligt det är att få ett riktigt jobb när man har en funktionsnedsättning och om låga dagessättningar. Rätten att jobba politiskt och rösta är andra områden där de inte upplever att samma demokrati gäller för dem som för alla andra.

<http://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=110&artikel=6182463>